

Çocuk Dergilerinde “Evrensel Ve Ahlaki “Değerler Aktarımının İlköğretim Programları İle İlişkilendirilmesi Üzerine Bir Araştırma”

A Research On The Association Of “Universal And Moral” Values Transfer With Primary Education Programs In Children’s Journals

Büşra GÜLER**
Dr. Öğretim Üyesi Ümit POLAT***

Öz:

Kitle iletişim araçlarından olan çocuk dergileri özellikle Tanzimat Dönemi’nden sonra dünyada eğitim üzerinde oldukça etkin bir rol oynamıştır. Türkiye ‘de ise Cumhuriyet Dönemi’nde başlatılan okuma yazma seferberliği ile çocuk dergileri sayıca artmıştır. Çocuk dergilerinin ortaya çıkış amacı ilköğretim çağında olan çocuklara okullarda yardımcı olmak, eğlendirirken öğretmektir. Çocuk dergilerinin kişisel, toplumsal ve evrensel olarak kazandırılmaya çalışılan değerlerin aktarımında ne kadar etkili olduklarının anlaşılması için içeriklerinin incelenmesi gerekir. Bu araştırmada da 1970-1983 yılları arasında yayımlanan çocuk dergilerinde değerler aktarımının ilköğretim programlarında kazandırılması hedeflenen değerler bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Örneklem olarak 1970-1983 yılları arasında yayımlanan Milliyet Çocuk, Tercüman Çocuk, Türkiye Çocuk ve Hürriyet Çocuk Dergileri ile 2016-2017 yılları arasında yayımlanan Bilge Çocuk, Mavi Kırılma, TRT Çocuk ve 7’den 70’e çocuk dergileri seçilmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre incelenmiştir. Süreli yayınların içeriği tarama modeli ile elde edilmiştir.

* “Çocuk Dergilerinde Değerler Aktarımının İlköğretim Programları İle İlişkilendirilmesi Üzerine Bir Araştırma” Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (2018).

** Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi doktora öğrencisi bozkan3870@gmail.com <http://orcid.org/0000-0002-7317-5739>

*** Niğde Ömer Halis demir Üniversitesi Eğitim Fakültesi polatumit58@hotmail.com <http://orcid.org/0000-0002-0601-9074>

Elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Öğretim programlarında yer verilen değerler, dergilerde hangi sıklıkta aktarılmış, en çok hangi değere yer verilmiş bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre okullarda kazandırılması gereken değerlere dergilerde yer verildiği saptanmıştır. Taranan dergilerde en çok yer verilen değerlerin ahlaki değerler olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Değerler, Değerler Eğitimi, Çocuk Dergileri, İlköğretim Programları

Abstract:

Children's magazines, which are among the mass media tools, played a very active role in education in the world, especially after the Tanzimat Period. In Turkey, with the literacy campaign initiated in the Republic Period, children's magazines increased in number. The purpose of children's magazines is to help children of primary school age in schools and to teach them while entertaining. The contents of children's magazines should be examined in order to understand how effective they are in conveying the values that are tried to be gained personally, socially and universally. In this study, it is aimed to examine the transfer of values in children's journals published between 1970-1983 in terms of the values aimed to be acquired in primary education programs. Milliyet Çocuk, Tercüman Çocuk, Türkiye Çocuk and Hürriyet Çocuk Magazines, published between 1970 and 1983, and Bilge Çocuk, Mavi Kırılmaç, TRT Çocuk and 7 to 70 Children's Magazines published between 2016 and 2017 were selected as samples. The research was examined according to the scanning model, which is one of the qualitative research methods. The content of periodicals was obtained by scanning model. The obtained data were analyzed by descriptive analysis and content analysis method. How often are the values included in the curriculum transferred in journals, and which values are included most, have been analyzed in computer environment. According to the results of the research, it was determined that the values that should be gained in schools are included in the journals. It has been determined that the most frequently mentioned values in the scanned journals are moral values.

Keywords: Values, Values Education, Children's Magazines, Primary Education Programs

Giriş:

Eğitim aileden, okula, çevreye; anne-babadan, arkadaşına, öğretmene, komşuya kadar farklı boyutları içine alan ve insanın yaşamının her alanını etkileyen bir faktördür. Günümüzde hızlı bir değişimin ve gelişimin yaşandığı toplumda bireyler yaşamlarını devam ettirmek istedikleri hayatı yaşarken, beraber yaşadıkları insanlarla da bir düzen içerisinde olmak zorundadırlar. Bu düzenin sağlanabilmesi içinde birbirleri ile paylaşabilecekleri ortak değerleri benimsemişlerdir.

Çocukları bir birey olarak değerli kılan en önemli faktör okulların önem kazanması olmuştur. Okuma-yazma öğrenmek, daha başarılı ve bilgili olmak gayesi çocukların okullara gönderilmesi ve eğitilmesini zorunlu kılmıştır.

Postman’a (1995:52) göre bu zorunluluk çocukluğun yaşanmasının yolunu açmıştır. Böylece Avrupa’da 1900 ‘lü yıllarda çocuğa ve çocuk eğitimine bakış tamamen değişmiş ve artık çocuk toplumun yansıtıcısı durumuna gelmiştir. Çocuk Erikson’ un ortaya çıkardığı eğitim modeline göre sadece toplumun aynası değil, kültürel değerlerin yaratıcısı olarak daima canlı bir güç olmuştur (Tan, 2013: 84).

Türkiye’de ise Cumhuriyet ilanından öncesine kadar çocuk eğitimi ve çocuk yetiştirme anlayışı yaygın değilken Kurtuluş Savaşı yıllarında Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde toplanan Maarif Kongresi açılışında Atatürk çocuklara ve gençlere neler öğretilmesi gerektiğini belirtir. “Onlara özellikle varlığı ile hakkı ile birliği ile çatışan tüm yabancı unsurlarla mücadele lüzumu ve milli fikirleri kendinde geçerek her zıt fikre karşı şiddetle ve fedakârca koruma gereği telkin edilmelidir (Akyüz, 2010: 321).”

Bu sayede Cumhuriyet Dönemi’nden günümüze gelen yeni bir nesil yetiştirme fikri ortaya çıkmıştır. Özellikle 1928 yılında yapılan Harf Devrimi ile Atatürk önderliğinde başlatılan okuma – yazma seferberliği sayesinde Türkiye modern çocuklukla ve çağdaş bir eğitimle tanışmaya başlamıştır. Fakat Cumhuriyet’in ilk yıllarında çocuğa ve çocuk eğitimine karşı önemli gelişmeler yaşanmış olsa da bugün hala istenilen düzeye gelinemediği görülmektedir.

Toplumda yaşanan ekonomik, siyasal gelişmeler ne yazık ki eğitim sistemini de etkilemektedir. Bu durum okullarda çocuklara verilen eğitimi olumsuz etkilemektedir. Okul-aile-çevre iş birliğinde yaşanan sorunlar çocukları etkilemekte, eğitim programlarının hedeflerini karşılayamaması olumsuz tablonun durumunu gözler önüne sermektedir. Eğitim sisteminde yaşanan bu olumsuzluklar değerlerin eğitimin merkeze alınmamasına, işlevini yerine getirememesine neden olmaktadır (Sankar, 2008).

Latince’de değer kelimesi “güçlü olmak, kıymetli olmak” anlamlarına gelirken, Türkçe sözlükte (TDK 1998:538) “ bir şeyin değdiği karşılık, kıymet, bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü” olarak tanımlanmaktadır.

Değerler toplumun bütünselliğinin ayrılmaz bir parçası olarak hem toplumda düzeni sağlar hem de bireylerin toplum içerisinde kendilerini kontrol etmelerini ve benliklerini kazanmalarına yardımcı olur. İnsanlar doğdukları andan itibaren var oldukları sürece farklı toplumsal ortamlara girerler. İlk girilen ortam aile olmak üzere yaş büyüdükçe, toplumdaki statü arttıkça okul ve iş çevreleri ile girilen ortamlar genişler. Buna bağlı olarak denilebilir ki değerler sadece kişinin kendi tercihleri doğrultusunda

şekillenmez aynı zamanda aile, öğretmen, iş arkadaşları, sosyal çevrede insanın değer yargılarını şekillendirir.

Çocuklarda kişilik gelişiminin önemli bir kısmı 0-5 yaş aralığında oluşmaya başlamaktadır. Bu nedenle ailelerin bu yaşlarda çocuğa vereceği değerler eğitimi çok önemlidir. Eğer aile bireyleri bu kritik dönemde çocuğa örnek olmaz, gelenek ve görenekleri öğretecek bir model olmazsa çocuk bu değerleri dışardan tesadüfi bir şekilde doğruyanlı öğrenmiş olacaktır. Bu durumda ileriki yaşlarda telafisi mümkün olmayan durumlara sebep olabilmektedir (Bilgin, 1991:22).

Aile çocuğun her döneminde sonsuz bir sorumluluğa her ne kadar sahip olsa da günümüz koşullarında toplum yapısı giderek değişmektedir. Artık annelerde çalışma hayatında etkin olmaktadır. Bu durum çocukların erken yaşlarda okula başlamasına sebep olmaktadır. Okul dışında aile ile geçirilen zamanın kısıtlı olması çocuğun aile dışında çevreden ve medyadan daha çok etkilenmesine yol açmaktadır. Böylesi bir gerçekle karşı karşıya kalındığında eğitim kurumlarına da çok iş düşmektedir.

Çocukların aile ile şekillenen kişiliği, tutumları, inançları okulda verilen eğitim ile ilerlemektedir. Bu durumda okulda geçirilen saatlerde etkin bir eğitim verilmeli ki çocukların karakter gelişimi bir üst seviyelere taşınabilsin. Uygulanan eğitim-öğretim faaliyetleri sadece çocuğun bilişsel ve psikomotor becerilerinin gelişmesine katkı sağlamamalı aynı zamanda duyuşsal öğrenmeye de hitap etmelidir. Duyuşsal eğitim hem kişinin kendisi hem de içinde yaşadığı toplumun geleceği için önemlidir.

Okulda verilen bütün dersler değerler eğitimi kapsayacak şekilde birbiriyle bütüncül olmalıdır. Okul güzel bir kişiliğin can bulduğu bir kurum olmalıdır. İdareciler, öğretmenler ve diğer görevliler değerler eğitimin uygulanması ve içselleştirilmesi için elinden gelen gayreti göstermelidir (Hökelekli 2011: 281). Okul yaşantısına kadar çocuğun ailede aldığı değerlerin kalıcı hale gelmesi ve üstüne yeni değerlerin eklenmesinde öğretmenlere de çok görev düşmektedir. Çocuk okula başladıktan sonra öğretmen artık onun gözünde bir model haline gelmiştir. Aynı zamanda öğretmenler bu aşamada bir değerler eğitimcisi olarak da nitelendirilmektedir. Değerler eğitiminde örnek olmak, değerleri kendi davranışlarına yansıtma ve bunları aktarabilmek oldukça önemlidir (Dilmaç, 2007:28).

Bir ülke hangi hedefte ilerlemek istiyorsa o tipte insan yetiştirecektir. Bunu yaparken de eğitim sisteminde kazandıracığı değerleri hedefleri doğrultusunda geliştirmelidir (Güngör, 2000: 103). Türkiye’de de genel amaçlar doğrultusunda Millî Eğitimin Genel Amaçları belirlenmiştir.

Millî Eğitimin genel amaçlarına bakılacak olursa yetiştirilmek istenen insan tipinin özelliklerinin neler olduğu belirtilmiştir. Bunlar Türk Milletinin ahlaki değerlerini benimseme ve koruma, vatanını, milletini ve ailesini sevmeye, yaşadığı topluma karşı sorumluluk duyma, ahlak ve ruh bakımından gelişmiş ve sağlıklı bir karaktere sahip olmaktır (MEB, 2010).

İlköğretim programları incelendiğinde bazı derslerin kendi içerisinde değerler başlığında öğrencilere farklı değerleri öğretmeye çalıştığı görülmektedir. Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Vatandaşlık Bilgisi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi gibi derslerin programlarında değerlerin alt başlık olarak ayrı ele alındığı görülmektedir.

Bazı derslerde ise Türkçe, Oyun ve Fiziki Etkinlikler gibi programın genel hedefleri içerisinde gösterilmiştir. Vatanseverlik, adil olma, temizlik, sabır, yardımlaşma, bilimsellik, merhamet, nazik olmak, iyilikseverlik, çalışkanlık, sorumluluk, dostluk, tasarruf, bağımsızlık, aile birliğine önem verme, eşitlik, paylaşma, saygı, özdenetim, dayanışma, doğruluk, milli bayramlar, dini bayramlar, bayrak, alçakgönüllülük gibi pek çok değer ilköğretim programları içerisinde öğrencilere aktarılmaktadır (MEB, 2006).

İnsan yüksek kapasiteli ve çok alıcısı olan bir mekanizma ile dünyaya gelen bir varlıktır. Görme, işitme, dokunma, koklama, tatma işlevini gören duyuvar aracılığıyla algılanan dünya, algılama sürecinin tamamlanmasıyla anlamlandırılmaktadır. Şimdilerde medyada çocuklar için hem yayınlar yapılmakta hem de çocuğa farklı sorumluluklar yüklenmektedir. Bu nedenle çocuk için üretilen ve çocuğun kullanıldığı medya ciddi bir şekilde sorgulanmaya başlamıştır. Özellikle zaman içerisinde yaygınlık kazanan görsel medyanın iki önemli unsuru olan gazete ve dergiler geçmişten günümüze artan bir şekilde eğitim içerisinde önemli bir boşluğu doldurmuştur (Gürel, 2003: 34).

Bu bağlamda çocuk dergileri çocuk edebiyatının gelişmesinin önünü de açmıştır. Çocuk edebiyatı, iki yaştan başlayarak ergenlik dönemine kadar geçen süreçte çocukların hayat tecrübeleri, ilgi, ihtiyaç, gelişim ve algılama düzeylerine uygun olan bütün nitelikli (estetik ve edebi) metinleri kapsar. Bu metinler içinde bilmece, tekerleme, destan, efsane, masal, şiir, hikâye, roman, anı, biyografi, mektup, gezi yazısı, deneme, sohbet, makale, tiyatro, gazete ve dergiler yer alır (Polat, 2012: 972)

Sever(2006) göre: Çocuk edebiyatını; dil gelişimlerine ve anlama düzeylerine uygun, gereksinimlerini de önceleyen bir yaklaşımla, çocuklara yaşam ve insan gerçekliğini sanatsal nitelikli dilsel ve görsel iletilerle sunan, onların duyu ve düşünce dünyalarında etkilenimler uyandıran yapıtların genel adıdır biçiminde tanımlayabiliriz. Bütün bu tanımların dışında Çocuk Edebiyatı “çocuk ruhunu besleyen bir edebiyattır” diye tanımlanmaktadır.

İlk başta toplumun sınırlı kesimlerine hitap eden basın zamanla toplumun her kesimine hitap etmeye başlamıştır. Zaman içerisinde bu durum cinsiyet, ilgi, mesleki farklılıklar gibi temaların dergilerde ayrı ayrı işlenmesi haline dönüşmüştür. Böylece kadın dergileri, bilim dergileri, spor dergileri, çocuk dergileri gibi farklı kategorilerde süreli yayınlar çıkmaya başlamıştır (Şimşek, 2001).

Türkiye ‘de çocuk dergileri ilk çıkış tarihi olan 1869 yılından 1914 yılına kadar içinde yaşadığı sosyal, siyasal ve toplumsal olaylardan ötürü çocukların memleket sorunlarıyla küçük yaşlarda ilgilenmelerini sağlayan geleceğin yetişkinleri olarak görmüş ve bu amaçlar doğrultusunda içeriklerini belirlemişlerdir (Kür, 2011: 108).

1928 yılında Harf Devrimi’nin gerçekleşmesi ve Mustafa Kemal önderliğinde başlayan okuma-yazma seferberliği sayesinde okuyan çocuk sayısı ülkede artış göstermiştir. Bu artış çocuk dergilerine de yansımış ve bu tarihten itibaren sayıları fazlalaşmıştır. Çocuk Sesi (1928), Gençlik (1928), Şen Çocuk (1932), Afacan (1934), Olgun Çocuk (1935), Çocuk (1936), Gelincik (1936), Yavrutürk (1936), Cumhuriyet Çocuğu (1938), Çocuk Gazetesi (1938), Asrın Çocuğu (1938), Çocuk Dünyası (1943), Çocuk Haftası

(1943), Türk Çocuğu (1944), Çocuk Gözü (1945), Doğan Kardeş (1945), Şen Çocuk (1945), Can Kardeş (1947) Çocuk Alemi (1947), Küçük Kardeş (1947), Armağan (1950) yayınlanan bazı dergilerdir.

1950-1960 yılları arasında Türkiye’de 51 çocuk dergisi yayımlanmıştır. Bu yıllarda Dünya’da yaygın olan çizgi romanlar Türkiye’de de etkisini göstermiş ve yayınlanan 51 dergiden 33’ü çizgi roman olarak çıkmıştır (Çelenoğlu, 2010:125). 1972’de Milliyet Çocuk,1977’de Tercüman Çocuk 1981’de Türkiye Çocuk, 1983’de Hürriyet Çocuk, 1983’de Şeker Çocuk, 1989’da Vakıf Çocuk gibi dergiler yayımlanmaya başlamıştır (Alpay, 2013:175).

Günümüzde ise gelişen teknoloji ile hem dergilerin çeşidi artmış hem de baskı kalitesi, görsel kullanımı zenginleşmiştir. Altın Çocuk, Bilim Çocuk, Meraklı Minik, Beyaz Bulut, Uçurtma Çocuk, Bilge Çocuk, TRT Çocuk, Araştırmacı Çocuk, Mavi Kırılma, 7 ‘den 70’e çocukların duygusal ve zihinsel gelişimlerini geliştiren, okula yardımcı, eğlendirirken öğretmeyi amaçlayan dergilerdir.

Sürelî yayınlar eğitsel açıdan incelendiğinde çocukları eğlendirmenin yanı sıra aile ve okul yaşamında öğrenenlere ek olarak tamamlayıcı bilgiler vermek açısından zengin uyarıcılara sahiptir. Özellikle medya çağında olduğumuz bu dönemde evrensel, ulusal, toplumsal değerlerin farkında olan küresel farkındalığa sahip dünya vatandaşları yetiştirmenin amaçlandığı eğitim sisteminde çocuk dergileri eğitime tamamlayıcı ve yardımcı olan önemli bir araçtır. Çocuk dergilerinin araştırılması, incelenmesi değerler aktarımında eksik kalan uygulamalara ışık tutmak açısından önem arz etmektedir. Bu bakımdan bu araştırmanın problemini 1970-1980 yılları arasında ve 2016-2017 yılları arasında yayımlanan çocuk dergilerinin ilköğretim programlarında kazandırılması hedeflenen evrensel ve ahlaki değerlerin aktarımı açısından incelenmesi oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı 1970-1983 yılları arasında yayımlanan çocuk dergileri ile 2016-2017 yılları arasında yayımlanan çocuk dergilerinin evrensel ve ahlaki değerleri ne sıklıkla aktardığının karşılaştırılmasıdır. Aynı genel amaç ile ilgili alt amaçlar şunlardır:

- 1970-1983 ve 2016-2017 yılları arasında yayımlanan çocuk dergilerinde hangi evrensel değerlere yer verilmiştir?
- 1970-1983 ve 2016-2017 yılları arasında yayımlanan çocuk dergilerinde hangi ahlaki değerlere yer verilmiştir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada da tarihsel bir değer olarak kabul edilen çocuk dergileri nitel yaklaşımlardan tarama modeli ile incelenmiştir. Karasar (2009:77) ‘a göre tarama çalışması nesnenin veya bireyin kendisini doğrudan inceleyeceği gibi önceden kayıt altına alınmış kaynaklara başvurularak, araştırmacının dağıtık verileri kendi gözlemleri sonucu bütünleştirerek yorumlaması halidir.

Araştırma 1970-1983 yılları ve 2016-2017 yılları arasında yayımlanan çocuk dergilerini kapsamaktadır. Belirlenen tarihlerde yayınlanan dergiler kütüphanelerden ve internet platformundan taranarak tespit edilmiştir. Örneklem olarak seçilen dergiler araştırma kapsamına alınmıştır. Betimsel ve içerik analizine göre dergilerden elde edilen veriler 1970 -1980 yıllarında ve 2016-2017 yıllarında okullarda uygulanan programlarda geçen değerlere göre temalar belirlenerek yorumlanmıştır. Betimsel analizde gözlemlenen ya da görüşülen konuları etkileyici bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 1999:239). Bu çalışmada da dergilerde aktarılmaya çalışılan değerlerle ilgili metinlere doğrudan yer verilmiştir.

Verilerin Analizi

Miles ve Huberman (Yıldırım ve Şimşek, 2008) veri analiz sürecini; verinin işlenmesi, verinin görsel hale getirilmesi ve sonuç çıkarma olarak üç basamakta ele almaktadır. Bu çalışmada elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Araştırmanın yazılı verilerinin yorumlanmasında kaynaklardan doğrudan alıntılar yapılmıştır. Ayrıca doğrudan alıntılar yoluyla yapılan analizleri destekleyen araştırma verilerini açıklayabilecek değer kavramlarını ve ilişkileri göstermek için içerik analizi tabloları da oluşturulmuştur.

Gerekli incelemelerden sonra 1968-1969 öğretim yılında üzerinde çalışılan program uygulanmaya konulmuştur. Araştırmada söz konusu olan 1970-1983 yılları arasında yayımlanan dergiler bu ilköğretim programına göre öğrencilere kazandırılması amaçlanan değerler hedef alınarak incelenmiştir. 2015 -2016 eğitim öğretim yılına kadar benimsenen program üzerinde çalışmalar yapılmaya devam etmiştir (www.meb.gov.tr). En son 2017 yılında son halini alan programa göre öğrencilere kazandırılması gereken değerler tekrar listelenerek 2016-2017 yılları arasında yayımlanan dergilerde işlenen değerler incelenmiştir.

Bu değerler araştırmacı tarafından Evrensel Değerler ve Ahlaki Değerler olarak 2 başlık altında kategorilendirilmiştir. Örneklem olarak alınan dergilerde işlenen değerler ve öğretim programlarında yer alan değerler iki farklı dönem ele alınarak karşılaştırılmıştır

Yukarıda verilen sıraya göre her dergi ayrı ayrı ele alınmıştır. Oluşturulan tablolarda incelenen dergilerde hangi değerlerin ne sıklıkta verildiğini gösteren frekans, yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Bu hesaplamalar yapılırken de SPSS-20 paket programından yararlanılmıştır

BULGULAR VE YORUM

1970-1983 ve 2016-2017 yılları arasında yayımlanan Çocuk Dergilerinin Değerlendirme Ölçütü

Dergilerde değerler aktarımı incelenirken çocuklarda kazandırılması gereken öğretim programlarına bağlı olarak davranış şekilleri için izlenen yol aşağıda gösterilmiştir:

- a. Evrensel Değerler
- b. Ahlaki Değerler

Evrensel Değerler

Her toplumun kendisine özgü değerleri, kültürel motifleri vardır. Bunun yanı sıra ülkelerin birbirleri olan ilişkilerini ayakta tutan, tüm dünyada ortak olarak bilinen değerler de vardır. Bu değerler evrensel değerlerdir. Evrensel değerler kültürleşme süresinde tüm milletlerin paylaşımları gereken ortak değerlerdir. Barış, sevgi, saygı, hoşgörü, hayvan sevgisi, doğa sevgisi, bağımsızlık, teknoloji ve bilimsellik evrensel değerlerdir.

Ahlaki Değerler

Ahlaki değerler bir kişiyi kendisi yapan, kendi benliğini, benimsediği değerleri yansıtan değerlerdir. Ahlaki değerler bir milletin kendi içerisinde kabul gören fakat kimi zaman yöreye veya zamana göre de değişiklik gösteren değerlerdir. Aile birliğine önem verme, dostluk, paylaşmak, tasarruf, dürüstlük, merhamet, iyilikseverlik, iş birliği / dayanışma, misafirperverlik, nazik olmak, temizlik, cömertlik, adalet, sağlık yaşam ahlaki değerlerdir.

Tablo 1. 1968 ve 2017 Yıllarında İlköğretim Programlarında Kazandırılması Gereken Evrensel Ve Ahlaki Değerler

Değerler	1968 Öğretim Programı	2017 Öğretim Programı
Evrensel Değerler	Sevgi Saygı Hayvan Sevgisi Tabiat Sevgisi Bağımsızlık Bilimsellik Teknoloji	Barış Sevgi Saygı Hoşgörü Hayvan Sevgisi Doğa Sevgisi Bağımsızlık Bilimsellik Teknoloji

Değerler	1968 Öğretim Programı	2017 Öğretim Programı
Ahlaki Değerler	Aile Birliği Paylaşmak Dürüstlük İyilikseverlik Dayanışma Misafirperverlik Temizlik Sağlıklı Yaşam Cömertlik	Aile Birliği Dostluk Paylaşmak Tasarruf Dürüstlük Merhamet İyilikseverlik Dayanışma Nazik olmak Temizlik Sağlıklı Yaşam Adalet Cömertlik

MİLLİYET ÇOCUK DERGİSİ (1972)

Milliyet Çocuk Dergisi 7 Ekim 1972 tarihinde 1. Sayısı ile Ülkü Tamer yönetiminde yayın hayatına başlamıştır. 26 Mayıs 1976 senesinde yayınlanan 190 numaralı son sayısı ile ilk dönemi sona ermiştir. İlk sayısı 16 sayfa olarak başlayan dergi son sayısında 36 sayfaya çıkmıştır. Derginin çıkış amacı çocuklara eğlenceli zaman geçirmektir. Aynı zamanda eğlendirirken öğretmeyi amaçlamıştır. Zengin bir yazar kadrosuna sahip olan dergide Ülkü Tamer, Yalvaç Ural, Gülten Dayıoğlu, Orhan Boran, Aziz Nesin, Müjdat Gezen, Halit Kıvanç yazıları ile ayrı bir tat katmıştır.

Dergi ilk zamanlar iki haftada bir ardından ayda bir şeklinde yayımlanmıştır. Sayfa düzeni her bir konuya uygun tasarlanmış renkli resimlerden oluşmaktadır. Hitap ettiği yaş grubu dergide belirtilmemiş olsa da içeriğinde yazılan metinler ve okuyucuların paylaştıklarından 7-12 yaş arası gruba hitap ettiği anlaşılmaktadır.

Milliyet Çocuk Dergisinin İçeriğinin İncelenmesi

Dergi yayımlanmaya başladığı tarihten itibaren bir yıllık yayımlanan sayılara baktığında içeriğinde çizgi dizilerin yoğunlukta olduğu görülmektedir. 1. Sayıda başlayan bir çizgi dizi bir sene boyunca kahramanların başından geçen olayların değiştiği şekilde okuyucunun karşısına çıkmaktadır. Bunun yanı sıra her sayıda bulmacalar, fıkralar, bilmeceler verilmiştir. Yine her sayı da hikâyeler ve bilimsel yazılarda yayınlanmıştır. Ayrıca Fatih Güner'in Pul koleksiyonundan bölümünde de çeşitlik temalarda pullar okuyucularla buluşmuştur.

Talihsiz Çocuk

Kemalettin Tuğcu'nun eseri daha önce filme çevrilmiş, film karelerinden alınarak 6 ay boyunca dergide bölüm bölüm yer verilmiştir.

Ali adlı çocuk bir balıkçının yanında kalmaktadır. Bir gün bir avukat gelir ve çocuğunu arayan bir aile tarafından gönderildiğini söyleyerek Ali'yi ailesinin yanına götürür.

Anne oğlunu gelir gelmez öper, sarılır, çok özlediğini söyler. Ali ailesine karşı ilk başta mesafelidir. Baba ilk başta kabul etmek istemez. Öz oğluna sevgi göstermez. Ancak daha sonra yapılan testler ile oğlu olduğu anlaşılır ve Ali'yi hepsi çok severler.

Hırsız Karga

Hacer'in annesi o gün çamaşır yıkayacaktı. Yıkancak bütün çamaşırıları sofaya dizdi. Çamaşır yıkamak için tüm köy halkı dere kenarına gitmekteydi. Hacer de o gün annesine yardım edecekti. Diğer işlerde olduğu gibi çamaşırda da yardımcı olacaktı. Kazanı, sabunu Hacer; odunları, çamaşırıları annesi götürecekti. Anne kız yola çıktılar. Hacer ve ailesi yoksuldu. Annesi sabunu bile zor bulmuştu. Köy kadınlarına rezil olmamak için zor alabilmişti. Sabunun başına bir şey gelirse ortada kalacaklardı. Dere kenarına geldiklerinde diğer köy kadınları çoktan gelmişti bile. Herkes çamaşır yıkıyor, çocuklar güllüp oynuyor, şarkı söylüyorlardı. Bir anda yanlarına bir karga geldi ve çamaşırıların olduğu taşa kondu. Kimsenin fark etmediği bir anda taşın yanındaki sabunu kaptığı gibi havalandı.

...

TERCÜMAN ÇOCUK (1977)

İlk sayısını 23 Nisan 1977 tarihinde büyük boy olarak yayınlanan Tercüman Çocuk dergisi, Tercüman Gazetesi tarafından öncelikle haftalık sonra da aylık olarak yayınlanmıştır. Başlangıçta yayın planını Şenol Kirpikçioğlu'nun yaptığı ve birçok sayısının yayımlandığı dergi daha sonra Gürbüz Azak'ın yönetimine geçmiş, bir süre sonra da Refik Özder'in idaresinde yayımlanmaya devam etmiştir.

Tercüman Çocuk bağlı bulunduğu gazetenin milli menfaatlerine uygun olarak Türk yazarçizerlerin çalışmalarına ağırlık vermiştir. Vehip Sinan, Gürbüz Ak ve Şahap Ayhan ilk sayılarda birçok çizim gerçekleştirmişlerdir. Derginin fiyatı 350 kuruştur. Fakat okuyuculara kolaylık sağlanması adına 6 aylık ve 12 aylık aboneliklerle iki farklı fiyattan da satışa sunulmuştur.

Tercüman Çocuk Dergisinin İçeriğinin İncelenmesi

Derginin içeriği incelendiğinde çizgi romanlar, bilgilendirici metinler, fıkralar, bilmeceler, şiirler, hikâyeler açısından dolu bir çocuk dergisi olduğu görülmektedir. Vehip Sinan Eylül ayından itibaren Topuz ve Mıstık çizgi romanları; Gürbüz Azak ise Aliş adlı çizgi romanları ile okuyucuyla buluşmuştur. Azak aynı zamanda Nasrettin Hoca, Memiş ile Gülbeyaz, Denizde Kaybolanlar adlı çizgi romanları da kaleme almıştır. Bunların yanı sıra her sayıda "Siz Burayı Görmediniz" başlıklı sayfada iller tanıtılmıştır. İlk sayılarda farklı olarak Kirpikçioğlu tarafından üretilen Dışlek korsan, Badi gibi mizahi çizgi romanlarla tanınan Karaoğlan benzeri tarihi bir kahraman Orkan ve Kung-fu yayımlanmıştır.

Casus Balıklar

...

Eğitilen Yunus balıkları, düşman denizaltılarını batırıyor, düşman dalgıçlarını öldürüyorlar. Yunus balıkları ağızlarıyla ve sırtlarına bağlı olarak götürdükleri bombayı düşman denizaltısının üstüne bırakıp kaçıyorlar.

Nasreddin Hoca’dan Fıkralar

*Hoca eşeğine binmiş, dolu çuvalı da kendi sırtına vurmuş. Köylüler “hoca niçin çuvalı kendi sırtında taşıyorsun?” Diye sorunca hoca: “Zavallı hayvan bütün kahrımı çe-
kiyor, beni taşıyor. Hem bineyim, hem de çuvalı ona yükleyeyim. Gönlüm razı olmadı,
ondan çuvalı kendi sırtıma aldım.”*

TÜRKİYE ÇOCUK DERGİSİ (1981)

Türkiye Çocuk Dergisi 15 Kasım 1981 tarihinde yayın hayatına başlamıştır. 30 yıldan fazla bir süre aralıksız yayın yapmış bir dergidir. Yayına başlarken amacı, yayınlanmaya başladığı tarihten günümüze kadar milli ve manevi değerleri önem veren çocuklar yetiştirmek, çocukların ve gençlerin kendi öz kültürünü, tarihini, medeniyetini, vatanını, milletini seven onlara layık olmaya çalışan nesiller olarak yetiştirmek olmuştur. Yayın sahibi, İhlas Gazetecilik A.Ş. Genel Yayın Müdürü Ahmet Sırrı Arvas’ tır. Dergi sahibi ise Rahim Er’dir. Turkuaz Dağıtım Pazarlama tarafından dağıtımı yapılmış, İstanbul’da basılmıştır. Hedeflenen okuyucu kitlesini ilköğretim çocukları oluşturmaktadır. Yani dergi içerik olarak oluşturulurken 7-14 yaş gurubu esas alınmıştır. Dergi ilk zamanlar her ayın 1 ve 15’inde yayınlanırken ilerleyen zamanlarda aylık dergi haline dönüşmüştür. İlk çıktığından itibaren uzun yıllar 30 liradan satışa sunulmuştur.

Türkiye Çocuk Dergisinin İçeriğinin İncelenmesi

Türkiye Çocuk Dergisi çocukların eğitimlerine katkıda bulunmak, okuma alışkanlığı kazandırmak, sosyal ve kültürel alanlarda çocukların gelişmesini sağlamak amacıyla çıktıkları yolda içeriklerini de buna göre oluşturmuşlardır. Tarih, bilim, sağlık, spor, sinema, buluş, haber sayfaları ile okuyucularını bilgilendirmeyi amaçlamışlardır. Bunun yanı sıra hikâye, masal, karikatür, çizgi roman, oyun, fıkra, bilmece sayfaları ile de okuyucuları eğlendirmişlerdir.

Arslan Hasan

Hasan koynundan mektubu çıkardı. Padişah mektubu okumaya başladı.

“Himm... Him... Beni dinle delikanlı padişahınızın barış teklifini kabul etmiyorum. Ülkenizin tamamını alıp topraklarıma katacağım. Anladın mı?”

Hasan : “Fakat padişahım Müslüman Müslümanla savaşmaz ki...”

Padişah : “Çok konuşma atın şunu içeri! Gözüm görmesin...”

Hasan: “Himm galiba beni hapsedtiler. Oturup düşünmek lazım. Barış konusunda ne yapabilirim?”

Daha sonra köşede bir kımlı fark eder.

Hasan : “Aman Allah’ım o da ne ki? Heyy sen in misin cin misin, çabuk söyle?”

“Allah allah bu bir insana benziyor. Heyy sen kimsin konuşsana be!”

Hasan şaşkınlıktan az kalsın küçük dilini yutacaktı.

“Aaa Balkız!!!”

“Seni aramadığım yer kalmadı. Burada ne arıyorsun?”

Balkız : “ Sorma abi beni yakalayıp buraya getirdiler.”

Hasan : “ Vay saygısızlar vay. Küçük bir kızdan ne istiyorlar? Gidip hesabını soracağım.”

Balkız : “ Ama her taraf kapalı. Nasıl çıkacaksın Hasan Abi?”

...

İş Bölümü

İki çocuk bisikletle bir köye gidiyorlardı. Akşama doğru yolda birine rastlayıp köye olan uzaklığı sordular. Adam : “ 20 kilometre” dedi.

Çocuklardan biri:

“ Eyvah!... Akşama imkânı yok köye varamayız.”

Öteki kaygısız cevap verdi:

“ Ne telaş ediyorsun arkadaşım. İki kişiyiz. 20 kilometreden adam başına 10 kilo metre düşer. Gün batmadan yetiştik demektir.

HÜRRİYET ÇOCUK DERGİSİ (1983)

Hürriyet Çocuk Dergisi 7 Ocak 1983 tarihinde yayım hayatına başlamıştır. Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş adına sahibi Sedat Simavi’ dir. Dergi İstanbul’da basılmıştır. İlk çıktığı tarihlerde haftalık olarak cuma günleri çıkmıştır. Fiyatı 60 liradır. İlerleyen yıllarda dergi aylık olarak çıkmaya başlamıştır. Hitap ettiği kitle belirtilmemiş olsa da 7-14 yaş grubu içindir. Dergi yönetimi diğer yayınlanan dergilerden farklı olduğunu iddia etmiş ve kendilerini “İlk Çocuk Magazin Dergisi” olarak nitelendirmiştir.

Hürriyet Çocuk Dergisinin İçeriğinin İncelenmesi

Hürriyet Çocuk Dergisi Türk tarihinde ön plana çıkmış kahramanlara, çeşitli kişilerle yapılan röportajlara, çizgi romanlara yer vermiştir. Ayrıca bil-bul sayfasında çeşitli bilmece, bulmaca etkinlikleri vardır. Bunun yanı sıra Adile Teyze köşesinde okuyuculardan gelen soruları yanıtlamakta ve okuyucularla dertleşmektedir. Dergi ilk sayısından itibaren ilginç ansiklopediler dizisini de okuyucularıyla buluşturmuştur. Birinci sayıdan itibaren incelenen sayılara kadar dergide sürekli bilgi ansiklopedisi ekine de yer verilmiştir.

Hayvan Sevgisi

İnsanoğlu bin bir çeşit

İnsanların hepsi bir mi?

Acep niçin öldürürler,

O güzelim hayvanları.

Merhamet edelim,

Hayvanları sevelim.

Bir hayvanı bile

Hiçbir zaman öldürmeyelim.

Hayvanları korumaya

Hep birlikte katılalım

Onlara merhamet edip

Bir sevinç kazanalım

Ailemiz

Annemiz, babamız, hepimiz

Küçük bir aileyiz

Kavga yok aramızda

Biz dostluk besleriz.

Anne evi temizler

Baba işine gider

Dostlukla besleniriz

Biz küçük bir aileyiz.

BİLGE ÇOCUK DERGİSİ

Bilge Çocuk Dergisi 2016 yılında Eylül ayında “Bilge Çocukların Dergisi” sloganı ile yayım hayatına başlamıştır. Dergi geleceğin mimarı çocukların zihninde ışığı, ilim ile irfanı, gelenekle geleceği, dün ile bugünü buluşturan, milli ve manevi değerleri çocuklara aktarmayı amaçlamıştır. İmtiyaz sahibi Ketebe Kitap Ve Dergi Yayıncılığıdır. Editörleri Mustafa Baltacı ve Mehmet Demirhan’dır. Osman Turhan’ın yayın yönetmenliğinde hazırlanan derginin geniş bir yazar/çizer kadrosu vardır. Kadro Mustafa Ruhi Şirin, Bestami Yazgan, Mevlana İdris, Osman Turhan, Özkan Öze, Melih Tuğtağ, Ramazan Türkmen, Halenur Çalışan Gürbüz, Ogan Kandemiroğlu, Selami Tekiroğlu, Mustafa Fikri Çağlayan, Bedirhan Yavuz, Tuba Devam, Esma Genç, Arif Aydın, Gül Bilgin, Mert Demirhan, Tuba Devam, Emre Bilgiç, Emine Arslan, M. Emin Yıkılmaz, Yusuf Örs, Erişcan Türk, Volkan Akmeşe, Murat Tanhu, Esra Oğunday Bakır, Özlem Özden’den oluşmaktadır.

Bilge Çocuk Dergisi aylık olarak çıkmaktadır. Her ayın başında satış bayilerinde ve kırtasiyelerde yerini almaktadır. Fiyatı Türkiye’de 7 TL, KKTC’de 9 TL’dir. 88 sayfadır. Dergi renkli ve resimlerin zengin olması açısından da dikkat çekmektedir

Bilge Çocuk Dergisinin İçeriğinin İncelenmesi

Dergi yayına çıkış amacı ile içeriğini örtüştürmeyi başarmıştır. Genel itibarıyla içeriği dolu dolu bir dergi olmayı başarmıştır. Sadece çocuklara bilgi verici metinler paylaşmakla kalmamış, aile ile akran ile etkili ve eğlenceli vakit geçirecek etkinliklere de yer vermiştir. Eğlendirirken öğretmeyi amaç edinen dergi yayınlanan diğer güncel dergilerden farklı olarak İngilizce etkinliklere de yer vermiştir. Böylece okuyucuların okula yardımcı bir kaynak olarak dergiden yararlanmasını sağlamıştır.

Kapak bölümünde yayımlandığı ayın kapak konusu ile ilgili okuyucular bilgi sahibi olmaktadır. Çizgi roman bölümünde tarihi olaylar ve kişilere yer verilmiştir. Acayip icatlar bölümünde geçmişte bulunmuş ve günümüzde halen kullanımı devam eden buluşlara yer verilmiştir. İlginç hikâyeler, zeka soruları, aktivite bölümleri de diğer kısımlarıdır.

Keli Ve Dimi

Keli : “ Bugün okula başlıyorum çok heyecanlıyım.”

Dimi: “ Saçmalama Keli, bunda heyecanlanacak ne var? Okul sıkıcı bir yerdir kesin.”

Keli: “ Olur mu Dimi? Yepyeni şeyler öğreneceğiz. Yepyeni arkadaşlarımız olacak.”

Dimi: “ İşte bir yenilik geliyor.”

Zürafa : “ Merhaba!”

Dimi: “Naber sırik şey’ Sırık!”

Keli : “ Sırık mı!”

Fil : “Merhaba!”

Dimi: “Naber şişko?” “Naber zıp zıp?”

Keli : “ Herkesle niye dalga geçiyorsun Dimi?”

Dimi : “Napıim çok hoşuma gidiyor.”

...

Dimi: “ Merhaba çocuklar bende sizinle oynayabilir miyim?”

Çocuklar: HAYIIIRRR!!!

Dimi: “ Kimse beni sevmiyor. Acaba niye beni dışladılar? Acaba neden?”

...

Sulama Sistemli Saksı Yapalım

Arkadaşlar evimizde boş plastik şişe var mı? Onu atmadan değerlendirebilir işe yarar bir saksı yapabiliriz. Unutmayın, dönüştürebildiğimiz hiçbir şey çöp değildir. Tek yapmamız gereken aşağıdaki adımları takip etmek.

Malzemeler: 1 plastik şişe, makas, maket bıçağı, toprak, çiçek fidesi, cetvel, marker kalem

Önce şişeyi cetvel ile ölçerek tabanından itibaren 12 cm’yi marker kalem ile işaretleyelim.

İşaretlediğimiz yerden bıçak ile bir delik açıp makas ile şişeyi keselim. Bu işte bir büyüğümüzden yardım alabiliriz.

Yine bir büyüğümüzden yardım alarak bıçak ile şişenin üst kısmına üç adet, kapağına bir adet delik açalım.

Şişenin üst kısmını ters çevirip içine bitki toprağı koyalım. Sonra fidemizi dikip can suyu verelim. Bu işlemler sırasında şişenin kapağı kapalı olmalı.

Şişenin alt kısmına 3 cm su koyalım. Şişenin üst kısmını alt kısmına geçirelim. Su miktarı, en az kapak seviyesinde olmalı.

Saksımız hazır, güneşli bir yere koyabiliriz. Zaman zaman saksının zeminindeki suyu kontrol etmeyi unutmayalım.

MAVİ KIRLANGIÇ DERGİSİ (2015)

İlk sayısı 20 Ocak 1969 yılında Yeşilay tarafından yayımlanmış bir çocuk dergisidir. Yeşilay öğrencilerin eğitimine destek vermek, çocukları milli ve manevi değerler ışığında yetiştirmek amacıyla yayın hayatına başlamıştır. Dergi hikâye, çizgi roman, deneme, şiir gibi edebi türlerin yanında farklı ülkelere ait tanıtıcı bilgiler, Türkiye’de yer alan şehirleri tanıtan eğitici metinlere de yer vermiştir. Karikatürlerin, fıkra, bil-mecelerin ve zekâ oyunlarının olduğu bölümler ise eğlendirici sayfalardır. Ayrıca yayımlandığı ayın tarihi olaylarının anlatıldığı tarihte bu ay köşesi, sağlık köşesi, yazar biyografileri de dergide yer almaktadır. Okuyuculara okulda yardımcı bir kaynak olması açısından dergiye birde “Eğitim Sayfası” eklenmiştir. Bu sayfada da fen bilgisi ve sosyal bilgiler dersi konularına yer verilmiştir.

Güncel sinema, tiyatro, sergi ve radyo programlarının bilgilerinin verildiği dergide Tarık Buğra, Eflatun Cem Güney, Kemalettin Tuğcu, H. Nusret Zorlutuna gibi önemli edebiyatçıların devamlı hikâyeleri yer almaktadır. 1980 Mart ayına kadar aralıksız 12 yıl yayımlanan dergi bu tarihten sonra yayına kapatılmıştır. 35 yıllık uzun bir aradan sonra Yeşilay tarafından 2015 yılında dergi tekrar yayımlanmaya başlamıştır. Mart ayından itibaren okuyucularıyla yeniden buluşan derginin imtiyaz sahibi Prof. Dr. Mücahit Öztürk’tür. Nazan Bülbül’ün editörlüğünü yaptığı dergi danışman psikolog Safiye Ebra Uraloğlu’nun da iş birliği ile yayınlanmaktadır. Ortalama 50 sayfadan oluşan derginin fiyatı Türkiye’de 5 TL, KKTC’de 6 TL olarak belirlenmiştir. Her ayın başında anlaşmalı bayilerde, kırtasiyelerde satışa sunulmaktadır.

Mavi Kırlangıç Dergisinin İçeriğinin İncelenmesi

Derginin tüm içeriği pedagoğ eşliğinde güvenilir kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmaktadır. Çocukların hem eğlenip hem de sağlıklı yaşam, kültür, zararlı alışkanlıklardan korunma, değerler, bilim, tarih gibi birçok alanda bilgi edinmelerini sağlamaktadır. İçerik Yeşilay uzmanları tarafından oluşturulan kazanım listelerine göre hazırlanmaktadır. Verdiği bilgiler dışında okuyucuların el becerilerini geliştirmeye yönelik oyunların da yer aldığı dergi ile çocukların zihinsel gelişimlerine de katkı sağlamaktadır.

Ormanları Koruyalım, Zarar Vermeyelim

Ormanlar dünyanın oksijen kaynaklarındandır. Ayrıca bitki ve hayvanlar içinde bir yuvadır. bize ve hayvanlara yiyecekler sunar. Bu kadar faydası olan ormanları korumak için elimizden geleni yapmalıyız, sizce de öyle değil mi?

Orman tahribatı nedir?

Yıldırım düşmesi, yüksek sıcaklık, sel gibi doğal olayların ya da insanların sebep olduğu, ormanların ve içinde yaşayan canlıların zarar görmesine “Orman tahribatı” denir.

Ormanları Korumak İçin

Orman tahribatını önlemek için ormanın içinde piknik yaparken ateş yakılmamalı, ya-kılsa bile etrafı bir taşla çevrilmelidir. İş bittiğinde de mutlaka söndürülmelidir.

Ormana yaptığımız gezi sonrasında çöplerimizi toplamalı ve çöp poşetine koymalıyız.

Ağaçlara , fidanlara ve ormanda yaşayan hayvanlara zarar vermemeliyiz.

Ormanlara cam ve cam kırıkları atmamalıyız. Cam , güneş ışınlarını çimenlere yansıtır ve böylece yangın çıkabilir.

Eğer bir orman yangını görürsek 177 Orman Yangın hattını aramalıyız.

Önce Meyve ve Sebzeleri Yıkayalım

Meyve ve sebzeleri çok seviyor ve yiyoruz öyle değil mi? Çünkü hem sağlıklılar hem de çok lezzetliler. Ama bunları yemeden önce iyice temizleyebiliyor muyuz? Çünkü meyve ve sebzeleri üstünde taş, toprak, tarımsal ilaç kalıntıları olabilir. Peki, bunları nasıl temizleyeceğiz? Haydi, hep birlikte öğrenelim!

Çilek, yaban mersini, böğürtlen bu meyveler orman meyveleridir. Bu yüzden bunları temizlerken ovuşturmamalı, soğuk suyun altında bir süre bekletmeliyiz. Kıvrıkcık, marul, lahanaya, ıspanak gibi sebzeler yeşil yapraklı sebzeler olarak bilinirler. Bunları temizlerken yaprakları bir bütün halinde birbirinden ayırmalı, sirkeli suda bir süre bekletip, durulamalıyız.. Elma, ayva, armut, biber gibi kabuksuzları iyice suyla yıkamalı ve kurularak yemeliyiz.

TRT ÇOCUK DERGİSİ

2008 yılında yayın hayatına başlayan TRT Çocuk kanalı Maysa ve Bulut, Keloğlan Masalları, Canım Kardeşim, Köstebekgiller, Rafadan Tayfa, Nane Limon gibi programları milli kültürden, sanattan, tarihten, milli kahramanların hikâyelerinden esinlenerek yerel bir içerik sunmayı başarmıştır. Kendi söylemleri ile “ 360 derece yayıncılık” amacı ile yola çıkmışlar ve 2012 yılında TRT Çocuk Dergisini yayım hayatıyla buluşturmışlardır. Yayın sahibi Radyo Televizyon Kurumu adına İbrahim Eren’dir. Derginin editörü Gökçe Özder’dir. Yazar ve çizer kadrosu ise Hatice Özdemir Tülün, Ayşe Kıyıklık, Serhat Albamya, Gökçe Özder, Murat Özyer, Özkan Öze, Hülya Ceylan, Sevin Okyay, Doğukan İşler, Sevda Dursun Unuk, Nefise Atçakarlar, Elif Arslan’dır. Dergi ortalama 65 sayfadan oluşmaktadır. Aylık olarak çıkmaktadır. Fiyatı 5 TL’dir.

TRT Çocuk Dergisinin İçeriğinin İncelenmesi

TRT Çocuk Dergisi içeriği incelendiğinde okuyuculara okullarında yardımcı olabilecek bilgilere, konulara yer verildiği görülmektedir. Çocuklara boş vakitlerinde eğlendirmenin yanı sıra dergide paylaşılan metinler ile tarihi, milli ve manevi değerleri öğrenmeleri, kültürel mirastan haberdar olmaları, sağlıklı beslenme, gelişen teknolojiinden haberdar olmalarını sağlayacak şekilde içerik belirlenmiştir.

Ayşe Ustanın Atölyesi / Karton Koliden Kedi Yuvası

Bırrr. Havalar iyice soğumaya başladı. Bu soğuk kış günlerinde sokak hayvanları, özellikle de kediler üşümesin diye onlar için basit ama güzel bir kedi yuvası yapalım mı? Kedi yuvasını yaptıktan sonra süsleyebilir hatta belki üstüne “ Kedi Evi” bile yazabilirsiniz. Bu sayede kimse bunları çöp zannedip çöp kutusuna atmaz. Hadi o zaman, hemen başlayalım.

Malzemeler: Karton koli, strafor, eski bir tişört, bant, makas, zimba, streç film

Malzemeleri hazırlayın, kolinin içine straforu yerleştirin. Tişörtün baş kısmını kolinin ağzına gelecek şekilde koliye giydirin. Streç filmi kolinin üzerine sarın. Kedi evinizin kapısının etrafını çıkartmalarla süsleyebilirsiniz. İşte karton koliden kedi yuvarız hazır. İçine bir kap su ve mama bırakmayı da ihmal etmeyin, olur mu?

Elif’in Dersleri /Dolmalık Biberler

Yeşil, sarı, kırmızı renkleriyle sofraları süsleyen dolmalık biberler bağışıklık sistemimizi güçlendirir. Birçok hastalıktan korunmamıza yardımcı olur. İçindeki bol su sayesinde sizi tok tutar. Dolmalık biberin içine katılan maydanoz, nane gibi otlarla ortaya büyük bir vitamin zenginliği ortaya çıkar.

7’ DEN 70’E EDEBİYAT, KÜLTÜR, ÇOCUK DERGİSİ

Dergi BRG Ajans tarafından 2016 yılının Haziran ayında yayım hayatına çıkmıştır.

“7 ‘den 70’e Edebiyat” sloganıyla yola çıkan derginin amacı çocukların sanata ve doğaya meraklı, uygar bir yaşam sürmesine katkıda bulunmaktır. Haydar Ergülen edebiyat danışmanlığını yaptığı, Barı İnce’nin yayın yönetmenliğini yürüttüğü dergi de zengin bir yazar kadrosu da bulunmaktadır. Ahmet Ümit, Canan Tan, Sunay Akın, Onur Behramoğlu, Aslı Tohumcu, Necati Tosuner, İpek Ongun, Yalvaç Ural, Sevin Okay, Ragıp Duran, Müge İplikçi, Şermin Yaşar, Ceren Kerimoğlu, Necati Güngör, Müjdat Gezen, Nihan Kayalığıolu, Gülşah Elikbank, Fadime Uslu ve her ay dergiye dâhil olan konuk yazarlar ile dev bir kadrodan oluşmaktadır. Serkan Altuniğne kari-katürleri ile Cem Kızıltuğ, Zeynep Özatalay, Ethem Onur Bilgiç ise resimleyici olarak çocukların karşısına çıkmaktadır.

İlk zamanlar 2 ayda bir çıkan dergi Aralık 2016’dan itibaren her aybaşında çıkmaya başlamıştır. Yay sat aracılığıyla kırtasiyelere ve satış bayilerine gönderilen derginin fiyatı Türkiye’de 8 TL, KKTC’de 10 TL ‘dir. 64 sayfa tamamı renklidir. 15. Sayıdan sonra dergi ekonomik şartlar nedeniyle yayın hayatına ara vererek, e-dergi şeklinde yeni tasarımları ile okurlarla yeniden buluşmak üzere yayım hayatına veda etmiştir.

7’den 70’e Çocuk Dergisinin İçeriğinin İncelenmesi

Derginin ilk sayfasında okuyucuları Barış İnce’nin yazıları karşılamaktadır. Her ay bir konuya değinip okuyucularla sohbet edencesine yazılarını paylaşmaktadır. Ünlü edebiyatçılarımızın kaleminde çok sayıda masal, öykü, şiir dergide okuyucularla buluşmaktadır. Yeşim Coşkun’un her ay farklı bir ünlüyle yaptığı söyleşi dergide yerini almaktadır. Bulmaca sayfasında her ay farklı bir tema ile ilgili çengel bulmaca yer almaktadır. Çizgi filmler ve kahramanları, hayvanlar, bitkiler bu temalardan bazılarıdır. Sibel Güngör Neşeli Tabaklar sayfasıyla her ay farklı bir tarif ve sunumla okuyucularla buluşmaktadır. Meyve ve sebzelerden hazırladığı eğlenceli tabakları okuyucularında aileleri ile hazırlamasını istemektedir. Özetlenecek olursa dergide sadece öyküler, masallar, şiirler yer almamakta; çocukların aileleri ile vakit geçireceği etkinliklere, oyunlara da yer verilmektedir. Bununla birlikte her yaş gurubuna hitap eden bulmacalar, nokta birleştirme aktiviteleri, bilmecelerde yer almaktadır.

Çocukların Ellerinde Düş Balonları

*Ağzında sakız anneanne elinden çıkma
Çam kokusu sinmiş kurdeleli saçlarına
Sek sek oynarken patlatıyor pembe ballı
Sonra balon yapıyor dalmış oyuna*

...

*Elinde sakızdan balonu sımsıkı tutuyor
Aşağıdaki çocuklara sevgiyle sesleniyor
Kara tenli, soluk benizli, çekik gözlü
Birden aynı düşü görmeye başlıyor*

*Sevincini şarkı yapıyor göğün balkonunda
Elinde yıldızlar savuruyor çocuklara
Yukarı bakıyor milyonlarca gülümseyen göz
Kurdeleli saçlarını savuruyor eli balonlu kız
Sanki maviliğe bir merdiven oluyor saçları
Tutunuyor çocuklar ellerinde balonlarla
Düşlerin salıncağında barış türküsü başlıyor
Çam kokusu yayılıyor o an tüm insanlığa*

Kuyumcunun Anlattıkları

Bizim kuyumculuğumuz çok eskilere dayanır. Babam, dedem, dedemin babası hep bu mesleği sürdürme gelmişler. Öyle ki bir süre sonra bu kentte adımız Kuyumcuzadeler olarak anılmaya başlanmış.

Gençliğimde pek de iyi bir oğul sayılmazdım. Ailenin tek erkek çocuğu olduğum için beni şımartmışlardı. Yediğim önümde yemediğim ardımdaydı. İstediklerime ulaşmak için çaba harcadığımı hiç anımsamıyorum.

...

Babamdan harçlığımı artırmamasını istedim. Bir gün arkadaşlarımdan biri yanıma geldi:

“Annem çok hasta doktora götürecektir para da yok eşten dosttan istedik ama bulamadık. Sen yardım edebilir misin?” diye sordu.

“Sorduğun şeye bak. Tabii ki yardım ederim” dedim. “Ne zaman gerekli para?”

“ Yarın sabah ” dedi arkadaşım. “ Annemi hemen doktora götürmemiz gerek.”

Parayı babamdan istesem vermeyebilirdi. Üstelik bir sürü de laf işitirdim. Ben de anneme gittim, durumu daha da acıklı hale getirerek anlattım. Sözlerim anında etkisini gösterdi. Gözleri dolu dolu olan annem kötü günler için sakladığı parasını bana verdi, ben de götürüp arkadaşşıma teslim ettim. İki hafta sonra başka bir arkadaşım geldi “ paraya ihtiyacım var” dedi.

“ Hayrola ne oldu ” diye sordum.

“ Biliyorsun babam kumarbazdır. Geçen akşam evi kumara sürmüş kaybetmiş. Adamlar ya evinin ya paranız diyorlar. Sokakta kalacağız. Ne olur bana yardım et” dedi.

“ Ama ” dedim “ben o kadar parayı nereden bulurum?”

Arkadaşım gülümser gibi oldu:

“ Hayır, canım paranın hepsini senden istemiyorum. Evde zaten biraz paramız vardı. Akrabalardan da bulduk buluşturduk. Sen iki bilezik getirsen para tamamlanmış olacak. Babanın dükkânında yüzlercesi var. İki tane çalsan ruhu bile duymaz.”

Arkadaşım bana düpedüz hırsızlık öneriyordu. Kendi babamı soyacaktım, bu hiç doğru değildi. Karşı çıktım,” hayır ben hırsızlık yapmam” dedim.

Arkadaşlarım kırılmıştı: “ Haklısın” dedi. “Senden bunu yapmanı istememeliydim.”

Yanımdan boynu bükük uzaklaşırken büyük bir üzüntü duydum. Az sonra öteki arkadaşlarıma rastladım. Sevinçle yanlarına yaklaşıp “ Merhaba” dedim. Hiçbiri selamımı almadı.

“ İyi arkadaş kötü günde belli olur” dedi içlerinden biri.

...

“ Tamam” dedim. “ Yapacağım, bu hafta içinde getireceğim sana bilezikleri.”

Annemin banyoya girdiği sırada çıkardığı bileziklerden ikisini çaldım. Annem benden hiç kuşkanmadı. Evimize temizliğe gelen yoksul bir kadın vardı. Onun aldığını düşündü. Ama olay konuşulurken babamın dikkatli gözlerle beni süzdüğünü fark ettim. İşte ne olduysa o zaman oldu. Babam beni zümrüt taşlı bir yüzüğü aşırırken yakaladı. Elimi tuttu, gözlerindeki derin acıyı okuyabiliyordum.

“ Yazıklar olsun sana” dedi “ yazıklar olsun.”

...

Babamın sağlığının bozulmasında payım olduğunu düşündüm. Son anda da olsa aklım biraz başıma gelmişti. Yörenin en iyi hekimlerini çağırdım babama baktılar. İlaçları verdiler ama sanki babamın iyileşmeye niyeti yoktu. Ne yemek yiyor ne de ilaçları alıyordu. Giderek daha da kötüledi. Göz göre göre ölüme gidiyor engel olamıyordum. Ölümünden birkaç gün önce beni yanına çağırıldı. Olanca gücünü toplayıp konuştum. Sesi fısıltı halinde çıkıyordu.

“ Ölümümden sen sorumlu değilsin. Sakın kendini suçlama” dedi. “ Ama sana iki vasiyetim var. İlki eğer bir gün çocuğun olursa, her türlü olanağa sahip olsan bile ona

hak etmediklerini verme. Onu öyle eğit ki yaşamda iyinin yanında kötünün de olduğunu anlatsın. Ayakta kalmak için çalışmak zorunda olduğunu bilsin. İkinci öğüdime gelince, senin gidişatın iyi değil oğlum. Sana büyük bir servet bırakıyorum ama bu kafayla eminin hepsini bitireceksin. Har vurup harman savuracaksın. Daha doğrusu arkadaşların bu serveti bitirecek, sen de çok kötü durumlara düşeceksin. Paran kalmayınca sana saygı duymayacaklar. Sen bunu içine sindiremeyecek kendini öldürmeyi seçeceksin. Umarım söylediklerim gerçekleşmez ama böyle yaşamayı sürdürürsen ne yazık ki söylediklerim olacak. Yaşamak yük gelecek sana. Dayanamayacaksın. Şimdi bana söz ver. Eğer bir gün kendini öldürmeyi istersen bak bu odanın tavanına bir halka yaptırırım. O halkaya as kendini. Ölmekte olan babanın hiç değilse bu dileğini yerine getireceğine söz ver.”

...Babam ne kadar haklıymış meğer. Her şeyi yıllar öncesinde görmüştü. Babam aklıma düşünce ağlamaya başladım. Onun ölümüne de ben neden olmuştum. Kötü biriydim. Kendini sevenlere acı çektiren, düşmanını zengin eden koca bir salaktım sadece. Evin deposundan kalınca bir ip buldum. Kementi boynuma geçirdim. Üzerinde durduğum iskemleyi ittim. İpin boynuma oturmasını beklerken hiç ummadığım bir şey oldu. İpin ucunu bağladığım demir halka bir kapak gibi açılıverdi. Ben yere düştüm. Şaşkınlıkla ayağa kalktım. Baktım ki tavanda gizli bir bölme var. İskemleye çıkıp tavana ulaştım. Gizli bölmeye elimi soktum. Elim yumurta büyüklüğünde metalik nesnelere dokundu. Bir tanesini çıkardım ki ne göreyim, altından bir yumurta. İçeride onlarca altından yumurta vardı. Hepsini aldım.

Mezatta satmak için pazara gittim:

... Sonra altın tozlarını halkın üzerine savurdum cömertliğimi gören eski arkadaşlarım acele davrandıklarını görerek kahroldular. Altına talip olan ise açgözlülüğün verdiği hiddetle yere yığıldı. O günden sonra her Pazar kurulduğunda bunu yapmayı sürdürdüm. Altın tozlarının havada uçtuğunu gören arkadaşlarımın yüzündeki pişmanlığı görmek beni nasıl mutlu ediyor anlatamam

Tablo 2. 1968 Öğretim Programında Kazandırılması Hedeflenen Evrensel Değerlerin 1970 - 1980 Yılları Arasında Yayımlanan Çocuk Dergilerinde Yer Alma Sıklığı

DEĞERLER	Milliyet Çocuk Dergisi	Tercüman Çocuk Dergisi	Türkiye Çocuk Dergisi	Hürriyet Çocuk Dergisi
Sevgi	1	1	4	1
Saygı		3		2
Hayvan Sevgisi	1	2		3
Tabiat Sevgisi		2		1
Bağımsızlık		1		2
Bilimsellik	14	12	8	10
Teknoloji		3	3	7

Tabloya baktığımızda; evrensel değerlerden en çok “bilimsellik” kavramının dergilerde daha fazla önem verildiği görülmektedir. Türkiye Çocukta “sevgi” kavramı öne çıkarken Hürriyet Çocuk dergisinde ise “teknoloji” temasına daha fazla yer verilmiştir. Tercüman Çocukta ise “saygı” kavramı evrensel değerler arasında yerini almıştır.

Tablo 3. 2017 Öğretim Programında Kazandırılması Hedeflenen Evrensel Değerlerin 2016-2017 Yılları Arasında Yayımlanan Çocuk Dergilerinde Yer Alma Sıklığı

DEĞERLER	Bilge Çocuk Dergisi	Mavi Kırangıç Çocuk Dergisi	TRT Çocuk Dergisi	7'den 70'e Çocuk Dergisi
Barış		1		2
Sevgi	2	1	2	14
Saygı	3		1	2
Hoşgörü		4	2	3
Hayvan Sevgisi		1	3	5
Doğa Sevgisi		5		5
Bağımsızlık		3		
Bilimsellik	26	9	12	2
Teknoloji	15	1		1

Tabloda; İncelenen dergilerde evrensel değerlerin aktarımından çıkan sonuçlara bakıldığında 7'den 70'e Çocuk Dergisi dışındaki bütün dergilerde en çok aktarılan değer “bilimsellik” kavramına atfedilen anlam ön plana çıkmış olup, Bilge Çocuk dergisinde ise “teknoloji” kavramı hedeflenen evrensel değerler arasında yerini almıştır. 1968 ve 2016 yılı öğretim programlarında “Fen ve Teknoloji” dersinde kazandırılması gereken değerlerin başında gelen bilimsellik değeri ile dergilerde işlenen bilimsellik değeri aktarımının birbiriyle örtüştüğü sonucuna varılabilir. Yani çocuklar için çıkarılan dergilerin okula yardımcı olma amacına ulaşıldığı söylenebilir. 7'den 70'e Çocuk Dergisinde ise yoğun bir şekilde “sevgi” değeri üzerinde durulmuştur.

Tablo 4. 1968 Öğretim Programında Kazandırılması Hedeflenen Ahlaki Değerlerin 1970 - 1980 Yılları Arasında Yayımlanan Çocuk Dergilerinde Yer Alma Sıklığı

DEĞERLER	Milliyet Çocuk Dergisi	Tercüman Çocuk Dergisi	Türkiye Çocuk Dergisi	Hürriyet Çocuk Dergisi
Aile Birliği	2		3	5
Paylaşmak				
Tasarruf				
Dürüstlük		1	1	
İyilikseverlik	1	1	5	
Dayanışma	4	2	3	
Misafirperverlik		1		
Temizlik			2	
Sağlıklı Yaşam			4	1
Cömertlik				

Tablo 4'e verilerde ise;1970-1983 yılları arasında yayınlanan dergilerde ahlaki değerler incelendiğinde farklı değerlerin aktarımına önem verildiği ortaya çıkmıştır. Milliyet Çocuk ve Tercüman Çocuk dergilerinde en çok yer verilen değer "Dayanışma" değeridir.

Türkiye Çocuk dergisinde ise ahlaki değerlerden en çok "İyilikseverlik" ve "Sağlıklı Yaşam" değeri işlenmiştir. "Aile birliğine önem verme" değeri ise en çok Hürriyet Çocuk Dergisi'nde ele alınmıştır.

Tablo 5. 2017 Öğretim Programında Kazandırılması Hedeflenen Ahlaki Değerlerin 2016-2017 Yılları Arasında Yayımlanan Çocuk Dergilerinde Yer Alma Sıklığı

DEĞERLER	Bilge Çocuk Dergisi	Mavi Kırangıç Çocuk Dergisi	TRT Çocuk Dergisi	7’den 70’e Çocuk Dergisi
Aile Birliği		1	2	25
Dostluk	3	2	6	11
Paylaşmak			2	8
Tasarruf	1	5	1	
Dürüstlük	5	1	3	8
Merhamet		1	2	8
İyilikseverlik	12	5	5	4
Dayanışma	3	2	6	2
Misafirperverlik			3	4
Nazik Olmak	2	2	2	2
Temizlik	1	6	2	
Sağlıklı Yaşam		4	12	
Adalet			4	7
Cömertlik		1		1

Tablo 5’deki verilere baktığımızda; 2016-2017 yıllarında yayımlanan dergilerde de her bir derginin farklı bir ahlaki değeri aktardığı görülmüştür. Bilge Çocuk dergisinde ahlaki değerlerden en çok “iyilikseverlik” üzerinde durulmuştur. Mavi Kırangıç Çocuk dergisinde ise ahlaki değerlerden en çok “temizlik” değeri vurgulanmıştır. TRT Çocuk dergisinde de en çok yer verilen değer “sağlıklı yaşam” değeridir. 7’den 70’e Çocuk dergisinde ise ahlaki değerlerden en çok “aile birliğine önem verme” değerinin üzerinde durulmuştur.

Sonuç ve Tartışma

Medya çağının yaşandığı günümüzde bu çalışmada çocukluğun ve çocuk eğitiminin merkeze alındığı yayınlardan çocuk dergileri ele alınmıştır. 1970-1983 yıllarında gazetelere bağlı çıkan çocuk dergileri ile şu an aktif çıkan çocuk dergilerinin 2016-2017 yıllarında yayımlanan sayıları evrensel ve ahlaki değerler aktarımı açısından karşılaştırılmış ve incelenen dergilerle ilgili çeşitli sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Dergileri dönemsel olarak ele alınacak olursa 1970-1983 yılında yayımlanan dergilerde toplumun içinde bulunduğu siyasi, ekonomik, kültürel durumlar göz önünde bulundurulduğunda değerlerin aktarımında günümüzde yayımlanan dergilere göre farklılık olduğu gözlenmiştir.

İncelenen dergilerde evrensel değerlerin aktarımından çıkan sonuçlara bakıldığında 1970-1980 yılları arasında yayımlanan çocuk dergilerinde evrensel değerler aktarımında en çok bilimsellik değerinin aktarıldığı görülmüştür. Günümüzde yayımlanan çocuk dergilerinde ise 7'den 70'e Çocuk dergisi hariç diğer üç dergide bilimsellik değerinin çok aktarıldığı görülmüştür. Ancak 7'den 70'e Çocuk dergisinde "sevgi" değerinin daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

1970-1983 yılları arasında yayımlanan dergilerde ahlaki değerler incelendiğinde farklı değerlerin aktarımına önem verildiği ortaya çıkmıştır. Milliyet Çocuk ve Tercüman Çocuk dergilerinde en çok yer verilen değer "işbirliği" değeridir. Her iki dergide de hikâyelerde, çizgi romanlarda, şiirlerde işbirliğinin önemi vurgulanmıştır. Türkiye Çocuk Dergisi'nde ise ahlaki değerlerden en çok "merhamet" değeri işlenmiştir. "Aile birliğine önem verme" değeri ise en çok Hürriyet Çocuk dergisinde ele alınmıştır. Figen'cik adlı çizgi romanda ailenin önemi ve Figen'in ailesiyle yaptığı etkinlikler, aile iletişimi ile ilgili temalar işlenmiştir. Ayrıca ebeveynler için psikologların kaleme aldığı köşede aile olarak yapılacak etkinlikler, aile iletişimi, çocuk eğitimi ile ilgili konulara değinilmiştir. Böylece dergi sadece çocukların değil; ailelerinde okuyabileceği bir dergi konumunda olmuştur.

2016-2017 yıllarında yayımlanan dergilerde de her bir derginin farklı bir ahlaki değeri aktardığı görülmüştür. Bilge Çocuk dergisinde ahlaki değerlerden en çok "iyilikseverlik" üzerinde durulmuştur. Her ay İyilik Dükkânı adlı bölümde okuyucular yaptıkları iyiliklerden bahsetmişlerdir. Ayrıca iyilikle ilgili hikâyelere yer verilmiştir. Mavi Kırangıç Çocuk dergisinde ise ahlaki değerlerden en çok "temizlik" değeri vurgulanmıştır. Hemen hemen her sayı da temizlik ile ilgili bilgilendirici metinler paylaşılmıştır. Ayrıca Yeşilcan'ın Maceralarında da temizlik değeri okuyuculara aktarılmaya çalışılmıştır. TRT Çocuk dergisinde de en çok yer verilen değer "sağlıklı yaşam" değeridir. Her sayıda Elif'in Dersleri adlı bölümde sağlıklı yaşam, düzenli ve dengeli beslenme ve sebzelede bulunan vitaminler ile ilgili konulara değinilmiştir. Böylece hayat bilgisi, sosyal bilgiler, fen ve teknoloji dersleri öğretim programlarında kazandırılması gereken değerlere yardımcı olabileceği sonucuna varılabilir. 7'den 70'e Çocuk dergisinde ise ahlaki değerlerden en çok "aile birliğine önem verme" değerinin üzerinde durulmuştur. Her ay dergide çocuklarla ailelerin evde yapabilecekleri tatlı, salata, yemek tarifleri verilmiştir. Bunların yanı sıra ailecek yapılabilecek deneylere, etkinliklere de yer verilmiştir. Çocuklarla oynanabilecek oyunlar ve gezilebilecek yerler de her sayıda farklı sayfalarda yerini almıştır. 7'den 70'e Çocuk dergisinde aile birliğine

önem verme değerinin aktarımına önem verilmesinin derginin yola çıkma amacıyla örtüştüğü söylenebilir. Ayrıca Şermin Yaşar (oyuncu anne), Ece Temelkuran (hassas anne) gibi sosyal medyada bloglara sahip olan annelerin yazar kadrosunda olması da etkili olmuştur denilebilir.

İki farklı dönemde yayımlanan dergilerin inceleme sonuçlarında dergilerin yayım sahipliğini yaptıkları kişi ve kurumların anlayışının ahlaki değerler aktarımında etkili olduğu sonucuna ulaşabiliriz. Bu nedenle iki ayrı dönemde de dergiler arasında ahlaki değerler bakımından farklı sonuçlar çıkmıştır.

1970-1983 yılları ve 2016-2017 yılları arasında yayımlanan dergiler değerler bakımından karşılaştırıldığında bazı yetersizlikler dışında büyük oranda amaçlarına uygun olduğu sonucu çıkarılabilir.

Kaynakça:

AKYÜZ, Yahya. (2010:2), *Türk Eğitim Tarihi* (M.Ö. 1000 – M.S. 2013) (17. Baskı) Ankara: Pegem Akademi.

ALPAY, Meral (2013), Türk Çocuk Edebiyatı. *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, sayı 8-9 ss 167-191

BİLGİN, Beyza (1991) ,“Çocuklarımıza İnsancıl Bilgileri Nasıl Kazandırabiliriz?” *MEB Din Öğretimi Dergisi*, Sayı 26, Ankara.

DİLMAÇ, Bülent (2007), “*Bir Grup Fen Lisesi Öğrencisine Verilen İnsani Değerler*

Eğitiminin İnsani Değerler Ölçeği İle Sınanması” Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.

GÜREL, Emet (2003), *Pazarlamada Yeni Trend: Çocuklara Yönelik Pazarlama*. 1. Uluslararası Çocuk Ve İletişim Konferansı'nda sunulmuş bildiri. İstanbul Üniversitesi

GÜNGÖR, Erol (2000) ,*Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar*, 3. Baskı, İstanbul: Ötüken Yayınları

HÖKELEKLİ, Hayati (2011), “ Modern Eğitimde Yeni Bir Paradigma : Değerler Eğitimi”, *Eğitime Bakış Eğitim- Öğretim ve Bilim Araştırmaları Dergisi*, 6(18), 4-10

KARASAR, Niyazi(2009), *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar İlkeler Teknikler*, ss.77-79, 32. Baskı, Ankara. Nobel Dağıtım Ve Yayıncılık

KÜR, İsmet (2011), “ *Sürelî Çocuk Yayınlarına Genel Bir Bakış*”. TopumsalTarihte Çocuk. Tarih Vakfı Yayınları İstanbul ss 105-110

MEB (1968), İlköğretim Programları (1. -5. Sınıflar) Ve Kılavuzu, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

MEB(2017), İlköğretim Programları (1-4. Sınıflar) Ve Kılavuzu, MEB Yayınları, Ankara, 2017

POLAT, Ümit(2012), “*Millî Mücadele Dönemi “Hakimiyeti Milliye, Açıksoz ve Türk Dünyası” Gazetelerinde Çocuk Edebiyatı Ürünleri Üzerine Bir İnceleme* “, 3. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu. Ankara Üniversitesi Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayın No: 4-Ankara.

POSTMAN, Neil (1995), *Çocukluğun Yok Oluşu*, Çev. Kemal İnal. İmge Kitabevi Yayınları Ankara.

SANKAR, De Leeuw, Naomi. (2008), *Gifted Preschoolers : Parent and Teacher Views on İdentification*, Early Admission, and Programming. Roper Review V.24, pp 172)

SEVER, Sedat (2006), “Çocuk Edebiyatı Öğretimi Nasıl Olmalıdır?” II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu. Ankara: Ank. Üniv. Eğit. Bilim. Fak. Yayın, 203.

ŞİMŞEK, Hüseyin (2002), *Tanzimat Ve Mutlakiyet Dönemi Çocuk Dergilerinin Eğitim Açısından İncelenmesi* (Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2002)

DAI, 122358

TAN, Mine. (2013), Çağlar Boyunca Çocukluk. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. Cilt 22, Sayı:1 ss. 71-88

Türk Dil Kurumu (1998), *Türkçe Sözlük*, 9. Baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu Basımevi

YILDIRIM, Ali. ve ŞİMŞEK, Hasan. (2015), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınları

Extended Abstract

Children's magazines, which are among the mass media tools, played a very active role in education in the world, especially after the Tanzimat Period. In Turkey, with the literacy campaign initiated in the Republic Period, children's magazines increased in number. The purpose of children's magazines is to help children of primary school age in schools and to teach them while entertaining. The contents of children's magazines should be examined in order to understand how effective they are in conveying the values that are tried to be gained personally, socially and universally. In this study, it is aimed to examine the transfer of values in children's journals published between 1970-1983 in terms of the values aimed to be acquired in primary education programs. Milliyet Çocuk, Tercüman Çocuk, Türkiye Çocuk and Hürriyet Çocuk Magazines, published between 1970 and 1983, and Bilge Çocuk, Mavi Kırlangıç, TRT Çocuk and 7 to 70 Children's Magazines published between 2016 and 2017 were selected as samples. The research was examined according to the scanning model, which is one of the qualitative research methods. The content of periodicals was obtained by scanning model. The obtained data were analyzed by descriptive analysis and content analysis method. How often were the values included in the curriculums transferred in journals, and which value was included the most, were analyzed in computer environment. According to the results of the research, it was determined that the values that should be gained in schools are included in the journals. It has been determined that the most frequently mentioned values in the scanned journals are moral values.

The concept of child, the understanding of childhood, is a concept that has gained reputation all over the world after various difficulties and obstacles. After the discovery of the world of children, children began to be seen as individuals, and then the necessary importance was given to child education. During the periods when child education was emphasized, it continued to develop and progress rapidly in the world. The change experienced in the world has also affected education. With the advancement of technology, the effects of mass media on education have also increased. Children's magazines, which are among the mass media tools, played a very active role in education in the world, especially after the Tanzimat Period. In Turkey, with the literacy campaign initiated in the Republic Period, children's magazines increased in number.

In today's media age, in this study, children's magazines, which are among the publications that focus on childhood and children's education, are discussed. The numbers of children's magazines published in 1970-1983 and currently active children's magazines published in 2016-2017 were compared in terms of the transfer of universal and moral values, and various results were obtained regarding the journals examined. If the journals are considered periodically, it is observed that there is a difference in the transfer of values in the journals published in 1970-1983 when the political, economic and cultural conditions of the society are considered. Considering the results of the transfer of universal values in the journals examined, it was seen that the value of scientificity was mostly conveyed in the transfer of universal values in children's journals published between 1970 and 1980. In the children's magazines published today, it has been observed that the scientific value is conveyed a lot in three journals from 7 to 70 except Children's Magazine. However, it has been determined that the value of "love" is handled more in the Children's Magazine for 7 to 70. When moral values were ex-

amined in journals published between 1970-1983, it was revealed that the transfer of different values was emphasized. The value given the most place in Milliyet Çocuk and Tercüman Çocuk journals is the value of “cooperation”. The importance of collaboration in stories, comics, and poetry has been emphasized in both magazines. In the Turkish Children’s Magazine, “compassion” value is mostly mentioned among moral values. The value of “attaching importance to family unity” is mostly discussed in Hürriyet Children’s Magazine.

In the journals published in 2016-2017, it was observed that each journal conveyed a different moral value. Among the moral values, “benevolence” is the most emphasized in Bilge Children’s Magazine. Every month, readers talk about the favors they do in the section called The Goodness Shop. In addition, stories about goodness were included. In the Mavi Kırangıç Children’s Magazine, “cleanliness” was the most emphasized among the moral values. In almost every issue, informative texts on cleaning were shared. In addition, the value of cleanliness was tried to be conveyed to the readers in Yeşilcan’s Adventures. The most frequently mentioned value in TRT Children’s Magazine is the value of “healthy life”.

Suggestions that can be given in the light of the results of the research are listed below:

1. As a result of this research, gathering children’s journals in a single library, including old-dated publications and new-dated publications, will provide an important convenience in terms of both protecting journals and enabling researchers to access each journal.

2. A new arrangement should be made in order for the structural features of children’s magazines to be determined precisely by educational scientists and pedagogues and to be included in all children’s magazines.

3. Advertisements in journals should be limited. This situation is important in terms of not dealing with advertisements that concern or do not concern children.

4. Journals should not go beyond their purpose of publication, they should be re-shaped on the values that should be gained in education programs and every value should be given the same importance.

5. On the subject of values education, it should be ensured that teacher candidates are supported by in-service trainings during their undergraduate periods, and current teachers. In addition, families should be educated in schools on this subject.

6. Journals should be inspected by a board similar to the Board of Education, which is the control center of the textbooks, and then published.

7. In the journals examined throughout the research, the periods were limited and examined in 12 issues. Researchers can examine other issues of the journals examined or the transfer of values in other journals published in those years in more detail.

EK: ÇOCUK DERGİLERİ

Çocuk Dergilerinde “Evrensel Ve Ahlaki “Değerler Aktarımının İlköğretim Programları İle İlişkilendirilmesi Üzerine Bir Araştırma

